

Saksbehandler: Paul Erik Wirgenes

Prosedyre for Kirkemøtets behandling av gudstjenestereformen

Sammendrag

Ved kongelig resolusjon 13. oktober 2006 ble myndighet til å godkjenne alle gudstjenestelige bøker i Den norske kirke delegert til Kirkemøtet (KM), jf. kronprinsregentens resolusjon av 26. oktober 1990, der Kongens myndighet etter Grunnloven § 16 til å fastsette liturgier for bruk i Den norske kirke ble delegert til Kirkemøtet.

Kirkemøtet i 2010 skal behandle gudstjenestereformen. Det må legges til rette for en prosedyre som bidrar til å sikre fagligheten og kvaliteten i denne store saken. Videre må både Kirkemøtets og Bispemøtets (BM) roller i saksprosessen ivaretas. Det anbefales derfor at reformen behandles over to Kirkemøter. Det legges opp til en grundig førstegangsbehandling på Kirkemøtet i 2010. Det anbefales videre en prosedyre hvor endringsforslag til liturgien må legges fram under Kirkemøtet i 2010. Slik vil også endringsforslagene kunne inngå i en kvalitetssikring og i Bispemøtets læremessige uttalelse slik prosedyren for liturgisaker forutsetter.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet anbefaler at gudstjenestereformen behandles både på KM 2010 og endelig på KM 2011.
2. Alle endringsforslag må legges fram på KM 2010, slik at de får en læremessig behandling før gudstjenestereformen legges fram på KM 2011.

Saksorientering

I Bestemmelser og saksgang for liturgisaker

Ved kongelig resolusjon 13. oktober 2006 ble myndighet til å godkjenne alle gudstjenestelige bøker i Den norske kirke delegert til Kirkemøtet, jf. kronprinsregentens resolusjon av 26. oktober 1990, der Kongens myndighet etter Grunnloven § 16 til å fastsette liturgier for bruk i Den norske kirke ble delegert til Kirkemøtet.

Kirkemøtet har tidligere benyttet denne myndigheten i flere saker, blant annet ved vedtak av ny liturgi for gravferd 2002 og for vigsel 2003.

Saksgangen for liturgisaker er beskrevet i ulike bestemmelser. De mest sentrale er:

- Kirkeloven § 24 fjerde ledd
- Delegasjonsmyndighet, jf kgl.res. 13, okt. 2006, kgl.res 26. okt. 1990.
- Beskrivelse av Bispemøtets rolle. BMs forretningsorden kap.7
- Kirkemøtets vedtak i ”regler for saksbehandling i liturgisaker” fra 2004 beskriver saksgang og vedtaksprosess for liturgisak i Dnk. jf. KMs forretningsorden § 2-4.
- Den kongelige resolusjon av 13. okt 2006 var foranlediget av oppstarten av denne gudstjenestereformen, og er en konsekvens av den utviklingen som har skjedd på bakgrunn av opprettelsen av Kirkemøtet og kronprinsregentens resolusjon av 26. oktober 1990.

I henhold til *Regler for saksbehandling i liturgisaker* er følgende saksgang normalprosedyre for liturgisaker:

- Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) utvikler forslag til ny liturgi
- Kirkerådet (KR) har en foreløpig behandling av liturgiforslaget og sender det så ut på høring.
- Kirkerådet legger frem bearbeidet liturgi på bakgrunn av høringen og oversender det til Bispemøtet for læremessig uttalelse.
- Bispemøtet behandler foreslått liturgi og leverer en uttalelse som følger saken.
- Kirkerådet fremmer saken for Kirkemøtet
- Kirkemøtet behandler og vedtar ny liturgi.

II Forslag til prosedyre for Kirkemøtets behandling av gudstjenestereformen

Kirkemøtet har ikke tidligere behandlet en så omfattende liturgireform. Forrige hovedreform i 1977 var før Kirkemøtet var etablert og det var et annet regelverk rundt behandlingen av liturgisaker.

Reformen er i tillegg svært omfattende da hele bredden av kirkens gudstjenesteliv behandles gjennom denne reformen. I utgangspunktet var det foreslått at både liturgi for hovedgudstjeneste med ny liturgisk musikk, ny tekstbok og ny salmebok i to bind skulle

vedtas i samme prosess og implementeres samtidig. Høringen reiste mange kritiske spørsmål til en slik omfattende samtidighet. Særlig sterk var kritikken av å utgi ny salmebok i to bind. Kirkerådet drøfter alternative utgivelsesmodeller for ny salmebok i marsmøtet 2010 (se KR 12/10).

Ny liturgi for hovedgudstjeneste og ny tekstbok er et svært omfattende saksfelt som berører store deler av kirkens liv og griper inn i Kirkens selvforståelse og lære. Liturgi er samtidig et krevende og et fortettet uttrykk hvor språk, musikk, kirkerom, kultur, tradisjon med mer samhandler fremfor Guds ansikt. Kravene til kvalitet på språk og uttrykk både i de store linjene og i den enkelte tekst er høye. Vår kirke har få erfaringer med å behandle et så omfattende sakskompleks i Kirkemøtet.

Kirkemøtet høsten 2010 er samtidig det første møtet i en ny kirkemøteperiode, og mye av historikken rundt denne hovedreform av kirkens gudstjenesteliv vil være ukjent for mange av delegatene. Dette Kirkemøtet har kun to møter, og møte nr. 2 avholdes allerede i april 2011 – kun 5 måneder etter novembermøtet 2010. Disse møtene er derved så nær hverandre i tid at det gir mulighet til en behandlingsprosess hvor disse to kirkemøtene sees i sammenheng.

Ut fra en totalvurdering anbefaler Kirkerådet følgende saksgang for vedtaksprosessen av ny gudstjenestereform:

1. Kirkerådet mars 2010, behandler reformen **oppdelt i flere saker**. Det legges opp til grundig orientering om de enkelte ledd i reformen. Sekretariatet anbefaler at eventuell endringsforslag legges frem på dette møtet med tanke på behandlingen videre. Bispemøtet orienteres om behandlingen i Kirkerådet.
2. Kirkerådet behandler reformen på maimøtet og oversender den til behandling i Bispemøtet.
3. Bispemøtet behandler reformen som læresak på sitt junimøte og gir en læremessig uttalelse i saken.
4. Kirkerådet sluttbehandler forslaget ut fra Bispemøtets uttalelse og oversender den til Kirkemøtet.
5. Dersom Kirkerådet på sitt møte i september gjør endringer i forslagene som oversendes, går saken til ny behandling i BM som evt utarbeider en tilleggsuttalelse.
6. Kirkemøtet 2010 behandler reformen, og alle endringsforslag leveres inn i løpet av dette Kirkemøtet. Det vil sannsynligvis være tjenlig med prøvevoteringer på enkelte endringsforslag for å gi retning for den videre bearbeiding.
7. Kirkerådet behandler reformen ut fra endringsforslagene og oversender sin anbefaling til Bispemøtet for uttalelse.

8. Bispemøtet behandler reformen og eventuell endringsforslagene som læresak og kommer eventuelt med en ny læremessig uttalelse.
9. Kirkerådet sluttbehandler forslaget ut fra Bispemøtets uttalelse og oversender den til Kirkemøtet for behandling og vedtak.
10. Kirkemøtet i april 2011 sluttbehandler gudstjenestereformen og gjør de nødvendige vedtak i saken. Det bør ikke gis anledning til å fremme nye endringsforslag i 2011, men det kan bli aktuelt med avstemninger på bakgrunn av de forslag som kom inn i 2010.

Fordelene ved en slik saksgang er:

- En reform av hovedliturgi i vår kirke er så viktig og så omfattende at det er tjenlig for prosessen å behandle den på to kirkemøter
- Kirkemøtet får mulighet til å grundig og gjentatt saksbehandling
- Behandlingen i to kirkemøter gir mulighet til en grundig bearbeiding av de endringsforslag som reises på det første møtet.
- Behandlingen gir mulighet for Bispemøtet til å foreta en læremessig vurdering av endringsforslagene, jf Kirkemøtets forretningsorden hvor det heter: "... KR oversender saken til Bispemøtet, som gir læremessig uttalelse i saken..." Kirkerådet forbereder så saken for KM, og dersom KR endrer sitt forslag vesentlig i forhold til det BM allerede har uttalt seg om, skal saken sendes tilbake til BM for ny læremessig behandling. I KMs forretningsorden heter det videre om læresaker at "Dersom en tilrådning som har minst 2/3 flertall i Bispemøtet, ikke får flertall i KM, sendes saken tilbake til BM (§2-4). Det er ikke noe formelt til hinder for å sluttbehandle reformen på KM 2010, men intensjonen i saksbehandlingsreglene for liturgisaker og KMs forretningsorden må medføre en størst mulig samstemthet rundt læresaker, og at en tar på alvor Bispemøtets "forrang" når det gjelder saker av læremessig art. En slik saksgang vil kunne bidra til å unngå unødvendige motsetninger mellom BM og KM.

Økonomiske/administrative konsekvenser

En kan ikke se at en slik framgangsmåte som er foreslått, vil medføre nevneverdige økte utgifter.